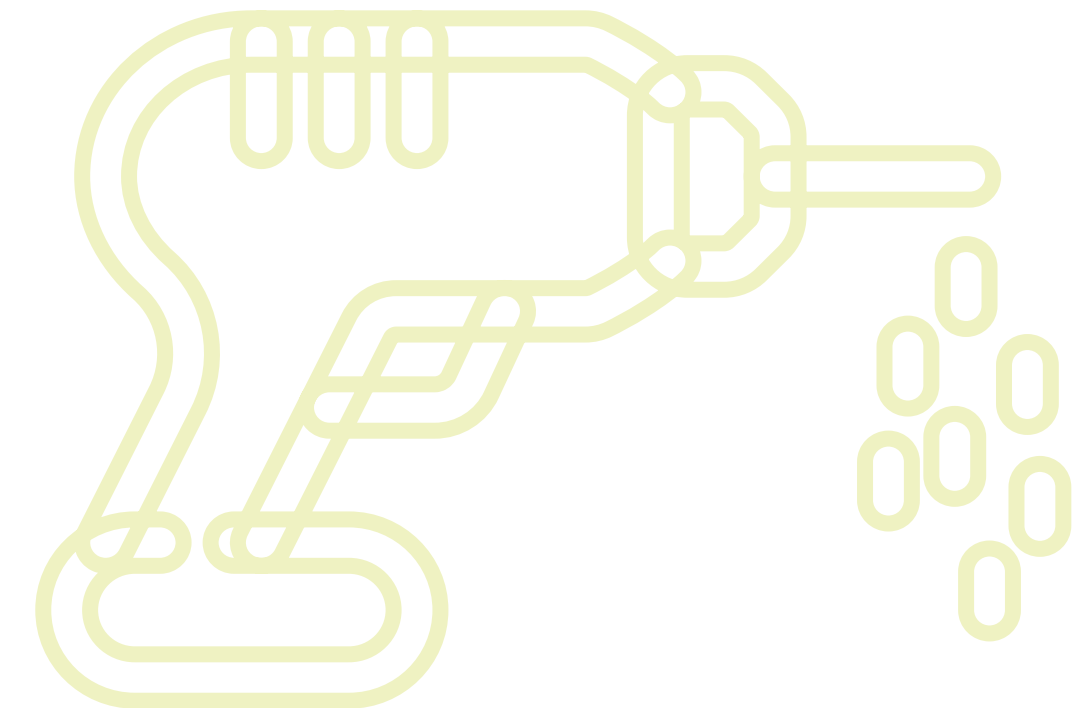
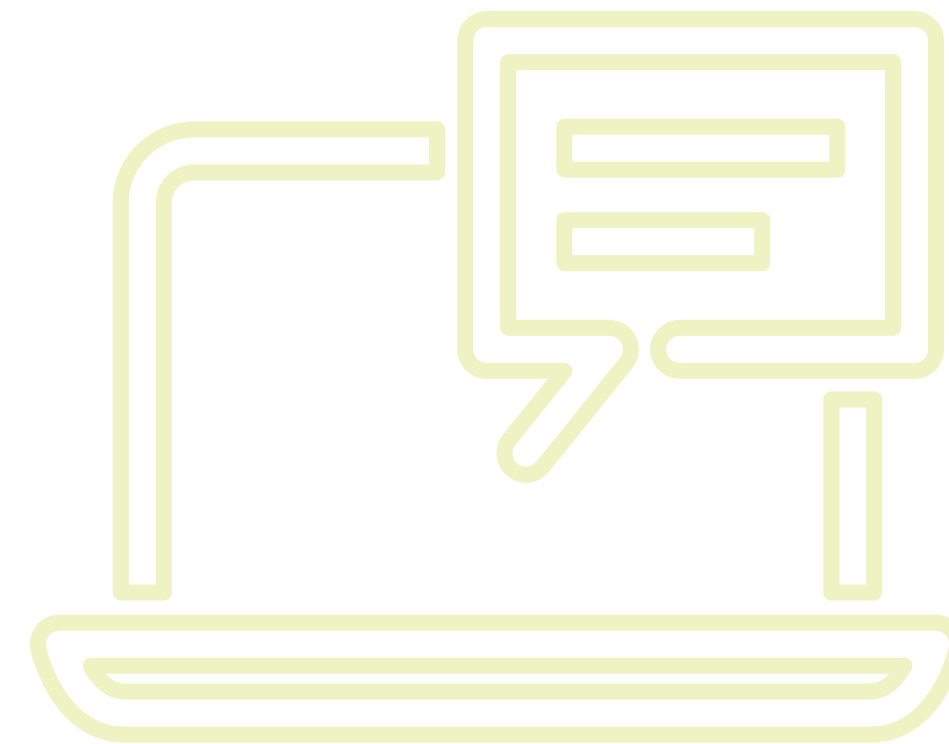

Toegang tot overheidsopdrachten: Gids voor duurzame bouwbedrijven

Overheidsopdrachten toegankelijker maken voor Brusselse ondernemers

Een overheidsopdracht indienen? Dat lijkt op het eerste **gezicht misschien complex**, zeker voor kleine of middelgrote ondernemingen. Maar wie zich eraan waagt, ontdekt al snel dat deze opdrachten echte kansen bieden voor groei en stabiliteit. Daarom heeft **hub.brussels**, het Brussels Agentschap voor Ondernemen, als doel om Brusselse ondernemers stap voor stap te begeleiden in dit proces en drempels weg te nemen.

Onder de sectoren die als strategisch belangrijk worden beschouwd voor de toekomst van het Brussels Gewest, neemt duurzame bouw een prominente plaats in. Om die sector te ondersteunen is er **ecobuild.brussels**, de cluster van **hub.brussels** die bedrijven, experts, overheden en terreinactoren samenbrengt rond duurzame en collaboratieve projecten.

In dat kader werd ook een werkgroep opgericht die aan de basis ligt van een gloednieuwe gids. Het doel? Ondernemingen die actief zijn in duurzame bouw beter wapenen om in te spelen op overheidsopdrachten. De gids helpt hen om deze procedures beter te begrijpen, zich goed voor te bereiden en met vertrouwen hun kandidatuur in te dienen.

1.

Inleiding

Overheidsopdrachten vormen een **strategische** kans voor bedrijven die actief zijn in duurzame bouw. Deze gids heeft als doel leden van het cluster **ecobuild.brussels** een duidelijk en gestructureerd overzicht te bieden van de middelen, procedures en sleutelactoren om toegang te krijgen tot deze opdrachten, met bijzondere aandacht voor **duurzaamheid en circulariteit**.

2.

Overheids- opdrachten begrijpen

2.1. Algemene informatie

Overheidsopdrachten zijn contracten die door overheden worden afgesloten voor de verwerving van werken, leveringen of diensten. Ze worden **gereguleerd** door specifieke wetgeving die **transparantie**, concurrentie en gelijke toegang waarborgt.

2.2. Federaal portaal voor overheidsopdrachten

Het portaal **Public Procurement** centraliseert op federaal niveau informatie over alle aspecten van overheidsopdrachten, van wetgeving tot elektronische verwerking. U vindt er handleidingen, standaarddocumenten, nuttige contacten, enz.

3.

Begeleiding en contactpunten in Brussel

3.1. Helpdesk régional

Toute entreprise peut faire appel au helpdesk régional de **hub.brussels** via le site hub.info. Ce portail fournit des réponses gratuites aux questions entrepreneuriales dans divers domaines. En cas de besoin spécifique, vous serez orienté vers un **expert juridique**, comptable ou financier.

3.2. Professionele federaties

EMBUILD biedt haar leden een **gratis informatiedienst** over overheidsopdrachten. Deze dienst stelt een praktische gids, verklarende fiches, modelbrieven en publicaties over de laatste regelgevende ontwikkelingen ter beschikking om hen **efficiënt** te begeleiden.

3.3. Opleidingen

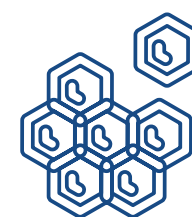
Verschillende organisaties bieden opleidingen en begeleiding om ondernemers en ambtenaren te helpen **duurzame criteria** beter te integreren in **overheidsopdrachten**:

- **SYNTRA Brussel** is een Nederlandstalig opleidingscentrum gespecialiseerd in beroeps- en ondernemersopleidingen voor jongeren en volwassenen.
- **Leefmilieu Brussel** organiseert regelmatig opleidingen, workshops en webinars die specifiek gewijd zijn aan duurzame overheidsopdrachten. Deze sessies helpen deelnemers vertrouwd te raken met circulaire economie, milieuclausules en beschikbare hulpmiddelen.
- De **FOD Beleid en Ondersteuning (BOSA)** stelt nuttige bronnen ter beschikking voor ondernemers die overheidsopdrachten beter willen begrijpen. Ze biedt lijsten van erkende opleiders, opleiding-organisaties en kenniscentra die bedrijven kunnen begeleiden bij de voorbereiding, indiening en het beheer van hun offertes. Deze partners kunnen ook gespecialiseerd advies geven of samenwerken bij complexe projecten.

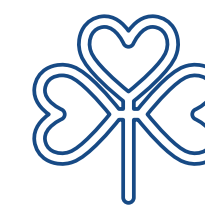
4.

Federale maatregelen om KMO- toegang te vergemakkelijken

Sinds 2017 zijn er verschillende maatregelen ingevoerd om KMO's beter toegang te geven tot overheidsopdrachten:

Verplichting om opdrachten boven €144.000 op te **splitsen** in percelen om toegang voor kleine structuren te bevorderen.

Integratie van kwalitatieve, sociale en **milieukundige criteria** in de beoordeling van offertes.

Invoering van het principe van "**aanvaarde factuur**" voor opdrachten tot €30.000.

Beschikbaarheid van open data via data.gov.be voor meer transparantie.

Educatieve tools:

uitlegvideo's, praktische gidsen en de Charter voor goede praktijken.

Hoe deelnemen aan **overheidsopdrachten** als onderneming?

Hoe **inschrijven** als onderneming?

Hoe een **offerte indienen**?

Hoe en waar **opdrachten** vinden?

Charter – "Toegang van kmo's tot **overheidsopdrachten**".

5.

Erkenning van aannemers

De erkenning is een officiële erkenning door de Belgische staat die bevestigt dat een bedrijf over de nodige technische, financiële en administratieve competenties beschikt om bepaalde openbare werken uit te voeren. Ze is verplicht voor opdrachten boven bepaalde drempels.

5.1. Wanneer is erkenning vereist?

De erkenning is verplicht voor opdrachten met een minimumbedrag van:

- **75.000 € exclu btw** voor opdrachten in hoofd-categorieën (bv. algemene aanneming, burgerlijke bouwkunde, wegenwerken, enz.).
- **50.000 € exclu btw** voor opdrachten in subcategorieën (bv. ruwbouw, dakdichting, schrijnwerk, tegels, schilderwerken, enz.).

5.2. Structuur van erkenning

Klasse	Bedrag [B.T.W. niet inbegrepen]
1	Tot 162.000 euros
2	Tot 330.000 euros
3	Tot 600.000 euros
4	Tot 1.080.000 euros
5	Tot 2.172.000 euros
6	Tot 3.870.000 euros
7	Tot 6.396.000 euros
8	Meer dan 6.396.000 euros

De erkenning is gebaseerd op twee criteria:

- **Aard van de werken:** ingedeeld in categorieën en subcategorieën volgens het type activiteit.
- **Bedrag van de opdrachten:** verdeeld in klassen (van 1 tot 8), waarbij elke klasse overeenkomt met een maximumbedrag voor de opdracht.

5.3. Waar moet de aanvraag worden ingediend?

De erkenningsprocedure wordt gedetailleerd beschreven op de website van de FOD Economie, die de formulieren, de toegangsvoorwaarden en de te verstrekken documenten controleert alvorens ze voor te leggen aan de Erkenningscommissie, die al dan niet de erkenning toekent. De behandeling van het dossier kan enkele weken in beslag nemen.

5.4. Wie kan u begeleiden?

Aangesloten bedrijven kunnen gepersonaliseerde begeleiding krijgen via EMBUILD, dat zijn leden helpt bij het samenstellen van hun dossier, het kiezen van de juiste categorieën en klassen en het begrijpen van de **administratieve vereisten**.

6.

Overheidsopdrachten vinden en erop inschrijven

In België wordt het beheer van overheidsopdrachten gecentraliseerd via het federale platform **e-Procurement**, dat bedrijven toelaat om openbare aanbestedingen te raadplegen, te publiceren en erop in te schrijven.

6.1. Belangrijkste functies

Sinds september 2023 beschikt België over één enkel platform, e-Procurement, dat de vroegere toepassingen (zoals e-Notification en e-Tendering) samenbrengt.

- Bedrijven kunnen **gepubliceerde aanbestedingen** raadplegen, gefilterd per sector, locatie of type opdracht.
- **Een beveiligde ruimte laat toe om offertes elektronisch in te dienen**, met garantie van traceerbaarheid en vertrouwelijkheid.
- Gebruikers kunnen vragen stellen via een **geïntegreerd forum**, de stappen van de procedure volgen en gebruikmaken van tools die voldoen aan de Europese standaarden (eForms).

6.2. Toegangsvoorwaarden

Om het platform volledig te gebruiken is **registratie verplicht**. Zo worden functies geactiveerd zoals het aanmaken van gepersonaliseerde waarschuwingen of het opvolgen van lopende procedures.

6.3. Publicatieverplichtingen

Sinds 2017 is publicatie via **e-Notification** verplicht voor alle overheidsopdrachten boven **144.000 € excl. btw**. Onder deze drempel wordt publicatie sterk aanbevolen om transparantie te garanderen en de concurrentie te bevorderen.

7.

Overheidsopdrachten en architectuur

Overheidsopdrachten met betrekking tot architectuur hebben specifieke kenmerken, met name op het vlak van kwaliteit van de gebouwde omgeving, transparantie van de procedures en innovatie in de projecten. In Brussel speelt de Bouwmeester Maître Architecte (BMA) een centrale rol in de begeleiding van publieke en private opdrachtgevers bij hun bouwprojecten.

De missie van de BMA is het bevorderen van kwaliteitsvolle architectuur en duurzame stedelijke ontwikkeling. In het kader van overheidsopdrachten treedt de BMA op verschillende niveaus op:

Strategisch advies:

De BMA begeleidt opdrachtgevers vanaf de eerste reflectiefase van hun project, helpt hen duidelijke doelstellingen te definiëren inzake architecturale kwaliteit, stedelijke integratie en duurzaamheid.

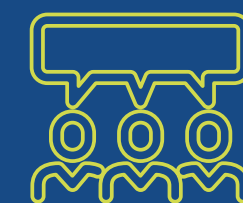
Begeleiding van selectieprocedures:

De BMA stelt aangepaste vormen van mededinging voor (wedstrijden, oproepen tot kandidaatstelling, competitieve dialogen, enz.) die transparantie, gelijkheid en kwaliteit van de geselecteerde projecten waarborgen.

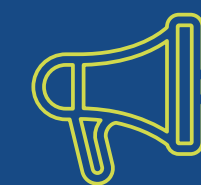
Opstellen van aanbestedingsdocumenten:

De BMA kan helpen bij het formuleren van bestekken en het opnemen van kwalitatieve criteria en specifieke eisen op het gebied van innovatie, duurzaamheid en circulariteit.

Deelname aan jury's:

In bepaalde gevallen neemt de BMA deel aan selectiecommissies om te garanderen dat de beoordeling coherent blijft met de oorspronkelijke doelstellingen van het project.

Verspreiding van goede praktijken:

Via publicaties, gidsen en terugkoppelingen draagt de BMA bij aan de voortdurende verbetering van de publieke aanbestedingspraktijken in de architectuursector.

Dit systeem staat open voor zowel **publieke opdrachtgevers** (gemeenten, OCMW's, gewestelijke instellingen) als private bouwheren die publieke steun ontvangen of projecten van collectief belang ontwikkelen.

Voor meer informatie over de beschikbare begeleiding, **hulpmiddelen** en ondersteunde projecten:

8.

Duurzaamheid en circulariteit integreren

Overheidsopdrachten vormen een strategische hefboom om de transitie naar een duurzamere en circulaire bouwsector te versnellen. In Brussel ondersteunen verschillende instrumenten, actoren en initiatieven zowel opdrachtgevers als bedrijven in dit proces.

8.1. Integratie in bestekken

Aanbestedende overheden worden aangemoedigd om milieu-, sociale en circulaire criteria op te nemen in hun oproepen tot inschrijving. Dit kan onder meer omvatten:

- Eisen inzake **energieprestatie**, CO₂-uitstoot en waterbeheer;
- **Levenscyclusanalyse (LCA)** van materialen en gebouwen, onder meer via **TOTEM**;
- Voorschriften over het gebruik van **biogebaseerde, gerecycleerde** of hergebruikte materialen;
- Clausules die modulariteit, **demonteerbaarheid en herstelbaarheid** van bouwelementen bevorderen.

8.2. Hulpmiddelen en praktische gidsen

TOTEM

Belgisch platform voor de beoordeling van de milieu-impact van gebouwen, ontwikkeld door de drie gewesten. Het laat toe om ontwerpkeuzes te vergelijken op basis van hun levenscyclus.

Gids Duurzaame Gebouwen

Ontwikkeld door Leefmilieu Brussel, biedt deze online gids praktische fiches voor het integreren van duurzaamheid in alle fasen van een bouw- of renovatieproject.

GRO

Tool voor de evaluatie van de duurzaamheid en circulariteit van bouwprojecten. Hiermee kunnen opdrachtgevers en ontwerpers een duidelijk ambitieniveau bepalen vanaf de ontwerpfase. GRO kan worden gebruikt in het kader van overheidsopdrachten, met name bij wedstrijden of projectoproepen.

Facilitateur Bâtiment Durable

Gratis begeleidingsdienst om duurzame criteria te integreren in projecten, inclusief binnen overheidsopdrachten.

Gidsen en opleidingen

Gidsen en opleidingen van Leefmilieu Brussel over thema's zoals hergebruik, levenscyclusanalyse of het opstellen van duurzame clausules.

8.3. Hergebruik van materialen

Het **hergebruik van bouwmaterialen** en de integratie van duurzame criteria in overheidsopdrachten zijn vandaag prioriteiten in Brussel. Om dit efficiënt te implementeren kunnen vier complementaire actielijnen worden gevolgd:

Hergebruik integreren vanaf de ontwerpfase

Het is cruciaal om het potentieel voor hergebruik reeds tijdens de programmeringsfase te voorzien. Dit omvat het identificeren van herbruikbare materialen via diagnoses voorafgaand aan afbraak, en het opnemen van specifieke clausules in het bestek. Deze clausules kunnen doelen bevatten voor hergebruik, traceerbaarheidsvereisten of gunningscriteria die circulaire praktijken belonen.

Gebruik maken van gespecialiseerde bronnen en platforms

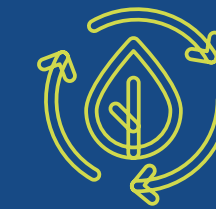
Tools zoals Opalis vergemakkelijken de zoektocht naar lokaal beschikbare hergebruiksmaterialen. Andere bronnen, zoals databanken van leveranciers of technische gidsen, helpen bij het beter begrijpen van de eigenschappen, prestaties en regelgevende beperkingen van deze materialen.

Zich laten begeleiden door experts

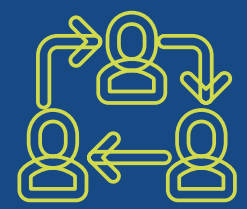
Verschillende gespecialiseerde organisaties, in Brussel en daarbuiten, bieden technische, juridische en operationele begeleiding aan om de principes van de circulaire economie te integreren in overheidsopdrachten:

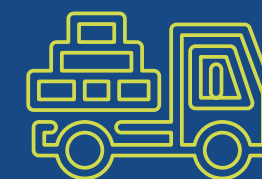
[CERRA](#) ondersteunt bij het opstellen van **circulaire clausules** en de opvolging van GRO-criteria, essentieel om de duurzaamheid van projecten te waarborgen.

[BuildCircular.Brussels](#) begeleidt bedrijven die actief zijn in Brussel gratis bij de integratie van de circulaire economie in hun **overheidsopdrachten**.

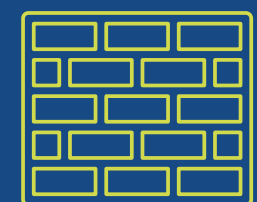
[Ad Vitam](#), een collaboratief platform, **vergemakkelijkt de netwerkvorming** tussen publieke en private actoren die zich engageren voor de circulaire transitie.

[Rotor](#), [Batiterre](#), [Coliseum](#) en [Réempro](#) kunnen tussenkomen in verschillende fasen: **materiaaldiagnose**, logistiek van recuperatie, opstellen van bestekken en opvolging van de werf.

[ZIRRO](#) richt zich voornamelijk op projecten met lokale recuperatie en implementatie van hergebruiksmaterialen, met een **sterke praktijkexpertise**.

[Retrival](#), een niet-Brussels bedrijf, biedt innovatieve oplossingen voor **grootschalig materiaalhergebruik**, met een aanpak die geschikt is voor overheidsopdrachten.

Er bestaan ook lokale initiatieven in elke regio die bedrijven kunnen begeleiden in deze aanpak. Aarzel niet om contact op te nemen met **territoriale actoren of regionale platformen** om de meest relevante partners voor jouw project te identificeren.

9.

En savoir plus

Voor vragen of gepersonaliseerde begeleiding:
ecobuild@hub.brussels

Gerealiseerd in samenwerking met **hub.info** en **Embuild**.